

SÄKKIJÄRVELÄISIÄ MERKKIHENKILÖITÄ SODANJÄLKEISESSÄ SUOMESSA

Esitelmäni otsikon alle mahtuvan henkilöpiirin ja meriittien rajat ovat häilyvät. Kuka on säkkijärveläinen? Millä perusteilla voi olla merkkihenkilö? Näistä on varmasti eri käsityksiä. Tämän esityksen olen laatinut omien käsitysteni mukaan. Ottaen huomioon esitykseni käytettävissä olevan ajan, esitelmäni ei tietenkään voi olla tyhjentävä. Olen ”valistunutta itsevaltiutta” noudattaen valinnut tähän joukon henkilöitä, joista haluan teille kertoa, mitenkään väheksymättä niitä, jotka eivät tällä kertaa tule esille. Kenties palaan vielä joskus tähän aiheeseen jatkoesitelmällä.

Heti sodan jälkeen säkkijärveläiset elivät epävarmoissa tunnelmissa, oltiin vieraissa nurkissa, entiset yhteisöt olivat hajonneet, uudet asuinpaikat eivät vielä olleet vakiintuneet. Yhtenä tuon ajan merkkihenkilöistä pidän kappalainen Heikki Immosta. Hän ei ollut syntyperäinen säkkijärveläinen, mutta pitäjässä vietettyinä pappisvuosina säkkijärveläisyys oli häneen varmasti tarttunut. Hän ymmärsi, että uudessa ja epävarmassa tilanteessa hajalleen joutuneet säkkijärveläiset kaipasivat neuvoja, ohjausta ja yhteydenpitoa sekä henkistä ja hengellistä hoivaa. Niinpä hän jo vuoden 1944 lopulla esitti pitäjälehdessä perustamista avuksi vaikeaan tilanteeseen. Heikki Immosen, kunnankirjuri Kerttu Könösen ja Säkkijärven kunnanhoitokunnan yhteistyöllä syntyi nopealla aikataululla Säkkijärvi-lehti. Kustantajana toimi kunnanhoitokunta ja päätoimittajaksi kutsuttiin Heikki Immonen. Lehti alkoi ilmestyä maaliskuussa 1945 ja se on vanhin sodan jälkeen perustetuista siirtokarjalaisten lehdistä.

Toinen merkkihenkilö noina aikoina oli liikemies Heikki Hovi, lähtöisin Vilajoen kylästä. Hän oli jo pitkään toiminut Säkkijärven kunnan hallinnossa ennen sotia ja niiden aikana, ja oli sitten luonnollinen jatkumo, että jatkosodan päättymisen jälkeen hänestä tuli Säkkijärven kunnanhoitokunnan puheenjohtaja. Tällaisten kunnanhoitokuntien tehtävänä oli suorittaa luovutetun alueen kuntien alasajo. Säkkijärvi-lehti oli jo saavuttanut vakiintuneen aseman siinä vaiheessa, kun kunnanhoitokunnat lopetettiin vuoden 1948 lopussa. Lehden julkaisemista haluttiin jatkaa ja kustannus- ja julkaisu-toiminta siirrettiin vuonna 1947 perustetulle Vilajärvi-säätiölle (sitemmin Säkkijärvi-säätiö). Säätiön puheenjohtajana toimi Heikki Hovi ja hänet nimitettiin myös Säkkijärvi-lehden päätoimittajaksi. Ensimmäinen päätoimittaja Heikki Immonen oli siirtynyt keväällä 1946 Säkkijärven kappalaisen virasta toisiin tehtäviin ja häntä päätoimittajana seurannut rovasti Hannes Lahti oli kuollut 30.11.1948.

Heikki Immonen ja Heikki Hovi kiertelivät tervehtimässä säkkijärveläisiä useina vuosina sodan jälkeen. Miehikkälään ja Ylämaahan liitetyillä Säkkijärven jäännös-alueilla he vierailivat säännöllisesti aina keväällä. Tästä kehkeytyi sanonta: Enstään tulloot Heikit ja sit pääskyseset.

Säkkijärvi-säätiön alkuaikojen tehtävänä oli Säkkijärveä koskevan historiateoksen aikaansaaminen. Teoksen kokoamisen otti hoitaakseen Salajärven kylästä lähtöisin ollut kansakoulunopettaja Väinö Seppä. Hänellä ei ollut aikaisempaa kokemusta tällaisista tehtävistä, mutta ennakkoluulottomasti hän ryhtyi puuhaan. Mittava pitäjähistoria valmistuikin nopeassa tahdissa ja kirja julkaistiin vuonna 1952. Lopputulosta keuhuttiin hyväksi. Näin myös Väinö Seppä ansaitsee tulla nimetyksi tuon ajan merkkihenkilöksi.

Väinö Sepästä voimme luontevasti siirtyä hänen veljensä Vilho Sepän poikaan Antti Seppään. Hän on syntynyt vuonna 1934 Säkkijärven Salajärvellä, asui pitkään Anjalankosken Saverolla, nykyinen asuinpaikka on Helsinki. Antti Seppä teki työuransa kansakoulunopettajana ja luokanopettajana. Hän on ollut tuottelias kirjallisuuskriitikko ja kirjoittaja sekä toiminut myös kustantajana. Seppä on toiminut kirja-arvostelijana yli puoli vuosisataa ja sinä aikana arvostellut yli 1500 teosta. Tämä on saavutus, joka hakee vertaistaan. Hänen kirja-arvostelujaan on nähty mm. lehdissä: Itä-Häme, Kalevala, Kouvolan Sanomat.

Antti Seppä on itse kirjoittanut toistakymmentä kirjaa, joihin kuuluu tietokirjoja, proosaa, esseitä ja runokirjoja. Todellisena säkkijärveläisenä kulttuuritekona on mainittava teos Määppäs sanomaan, joka ilmestyi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran julkaisuna vuonna 2000. Siinä huipentui Antti Sepän tekemä vuosikausien työ Säkkijärven sananparsien, saahkunoiden ja sanojen keräämisessä. Vuonna 2006 hän julkaisi vielä täydentävän teoksen Suunna päännä: säkkijärveläisiä nimiä, sanoja, ohjeita, loitsuja, sananparsia. Yhdessä Minna Vilhusen kanssa Antti Seppä on koonnut Nurmelan, Väkevälän ja Salajärven kyläkirjan Kankaisiista Korvenrantaan. Tämä teos julkaistiin vuonna 2003.

Toinen mainitsemisen arvoinen henkilö, joka siirtyi Säkkijärveltä Kymenlaaksoon, on Urho Ylä-Outinen. Hän syntyi Ylä-Outilan kylässä vuonna 1927 ja kuoli Tampereella vuonna 2014. Urho Ylä-Outisen perheen asuinpaikka Kymenlaaksossa oli Valkealan Hevosojalla. Ylä-Outinen valmistui filosofian kandidaatiksi Helsingin yliopistolta vuonna 1954 ja suoritti sitten jatko-opintoja Suomen lisäksi myös Ruotsissa ja USA:ssa. Hän toimi ruotsin kielen opettajana Vaajakoskella ja sitten yliopettajana Tampereen normaalilyseossa/normaalikoulussa 1962-1990. Hän oli myös Ylioppilastutkintolautakunnassa sensorina 1978-1997.

Urho Ylä-Outinen kirjoitti lukuisia ruotsin kielen oppikirjoja, opettajanoppaita ja muuta oppimateriaalia. Hänen tuotantoonsa kuuluu ensimmäinen säkkijärveläinen kyläkirja Luotin, joka kertoo Ylä-Outilasta ja Lavolasta. Hän julkaisi myös seitsemän muuta kirjaa, joista yksi on runoteos, osa on elämäkerrallisia, osa Säkkijärven historiaan ja säkkijärveläisyyteen liittyviä. Viimeisimmät näistä kirjoista ilmestyivät vuonna 2009: Käki kukkui siellä ja Säkkijärven murteella kirjoitettu Ei maham mittää.

Pauli Peltola on myös mainittava Säkkijärven historian tuntijana. Hän on syntynyt Säkkijärven Vilajoella vuonna 1928, nykyinen asuinpaikka on Sauvo. Hän on koulutuk-

seltaan rakennusmestari, toimi työurallaan ensin vastaavana mestarina TVH:lla, sitten omassa maanrakennusalan yrityksessä.

Säkkijärven historian tutkimisen ohella Pauli Peltola on myös perehtynyt laajasti Kalevalaan ja sen historiaan. Sukututkimusharrastuksen tuloksena on syntynyt mm. Peltolan sukua käsittelevä kirja. Pauli Peltola on laatinut lukuisia lehtiartikkeleita ja pitänyt monia esitelmiä.

Pauli Peltola toimi pitkään Säkkijärvi-säätiön hallituksessa ja oli vuonna 1986 perustamassa Salon seudulle Säkkijärvi-kerhoa, jonka puheenjohtajana hän toimi toistakymmentä vuotta. Säkkijärvi-kerhon julkaisuna ilmestyi vuonna 1998 merkittävä kuvateos Säkkijärvi kuvamuistoina. Peltola on toiminut myös lukuisissa muissa karjalaisyhdistyksissä ja hän oli 19 vuotta Karjalaisseurojen Salon piirin puheenjohtajana. Hän on ollut useampaan otteeseen Karjalan Liiton hallituksessa ja välillä liittovaltuustossa.

Säkkijärveläisestä Nurmelan suvusta löytyy edustajia talouselämän, tieteen ja kulttuurin saralta. Nurmelan kylän Piilolan talosta lähtöisin olleen Tuomas Nurmelan poika Ilmo Nurmela, joka syntyi Virolahdella vuonna 1903, nousi kaupallisella urallaan Kesko Oy:n pääjohtajaksi. Tässä tehtävässä hän oli 1957-1968. Hän toimi myös Reino Kuuskosken virkamieshallituksessa valtiovarainministerinä vuonna 1958. Ilmo Nurmela kuoli vuonna 1974. Hänen poikansa oli oopperalaulaja Kari Nurmela (1933-1984).

Tuomas Nurmelan nuoremasta pojasta Tauno Nurmelasta, joka syntyi Lappeella vuonna 1907, tuli kielitieteilijä ja akateemikko. Tauno Nurmela toimi Turun yliopiston romaanisten kielten professorina 1949-1970. Hän oli yliopiston vararehtori 1953-1960, rehtori 1960-1970, kansleri 1970-1975. Akateemikon arvo Nurmelalle myönnettiin vuonna 1975. Hän oli erityisesti Italian kielen ja kulttuurin asiantuntija. Turun yliopiston päärakennuksen juhlaulentosali on nimetty Tauno Nurmela -saliksi. Tauno Nurmela kuoli Turussa vuonna 1985.

Yksi Tuomas Nurmelan sisarista oli Valpuri. Hän avioitui Karl August Snellmanin kanssa ja heille syntyi mm. tytär Elli Snellman. Elli meni naimisiin Simo Saarikosken kanssa ja heille syntyi vuonna 1937 poika Pentti. Pentti Saarikoskesta tuli kuuluisa runoilija, sanoittaja, kirjailija, kääntäjä. Hän kuoli vuonna 1983.

Otetaanpa sitten tarkasteltavaksi yksi kulttuuripersoona, joka on syntyperäinen säkkijärveläinen ja on sen oikein televisiossakin tunnustanut. Hän on Juho Gartz, joka on syntynyt Säkkijärven kirkonkylässä vuonna 1934. Gartz ei ole tyyppillinen säkkijärveläinen sukunimi. Aikoinaan 1800-luvulla Säkkijärvelle tuli nimismieheksi Brynolf Gartz ja sukua jäi pitäjään. Juho Gartz asuu nykyään Vantaalla. Hän on toiminut elokuvaleikkaajana, ohjaajana ja elokuvakirjailijana.

Matti Kassilan vuonna 1962 ohjaama kolmas komisario Palmu -elokuva Tähdet kertovat, komisario Palmu, oli se, josta alkoi Juho Gartzin leikkaajanura. Sen jälkeen hän on toiminut leikkaajana mm. seuraavissa elokuvissa: Mikko Niskasens Sissit 1963,

Hopeaa rajan takaa 1963, Käpy selän alla 1966, Erkki Kivikosken Käyntikorttini.. 1964, Kesyttömät veljekset 1969, Laukaus tehtaalla 1973, Edvin Laineen Täällä Pohjantähden alla 1968, Akseli ja Elina 1970, Akaton mies 1983, Timo Linnasalon Vartioitu kylä 1944 1978, Aurinkotuuli 1980, Jukka Virtasen Spede-elokuva Pähkähullu Suomi 1967, Anssi Mänttärin Pyhä perhe 1976, Markku Lehmuskallion kolme elokuvaa, viimeisin Tsamo 2015. Kaikkiaan Gartz on leikannut yli 75 elokuvaa.

Juho Gartz on toiminut myös käsikirjoittajana Edvin Laineen elokuvassa Akseli ja Elina sekä Erkki Kivikosken elokuvassa Laukaus tehtaalla. Lisäksi hän on kirjoittanut kaksi kirjaa: Mykät koomikot 1985, Leikkaaja -Suomalaisen elokuvan ihmemaa sen takahuoneesta nähtynä 2003.

Juho Gartz on myös ohjannut ja tuottanut useita dokumenttielokuvia, joiden aiheena ovat olleet mm. Viljo Heino, Rudolf Koivu, Solmu Mäkelä ja Kari Suomalainen. Meille sakkijärveläisille mielenkiintoisin on vuonna 1992 valmistunut dokumentti Sakkijärvi – Kondratjevo.

Vuonna 1964 Juho Gartzille myönnettiin Jussi-palkinto parhaasta leikkauksesta (Sissit, Kesällä klo 5, Hermoprässi). Vuonna 1966 hän sai Jussin parhaasta lyhytelokuvasta Kivimies, yhdessä Sauli Rantamäen, Martti Utraisen ja Jukka Lampisen kanssa.

Esittelemäni Juho Gartz on leikannut paljon elokuvia. Nyt kerron henkilöstä, joka on elokuvissa paljon esiintynyt. Hän on näyttelijä, käsikirjoittaja ja ohjaaja Anna Katriina ”Kati” Outinen. Hän on syntynyt vuonna 1961 Helsingissä ja asuu edelleen siellä. Katin isä Erkki Outinen on syntynyt Sakkijärven Karvalassa.

Kati Outinen toimi Teatterikorkeakoulussa näyttelijätyön professorina 2002-2013. Hänen ensimmäinen elokuvaroolinsa oli Tapio Suomisen ohjaamassa nuorisoelokuvasa Täältä tullaan elämä!, joka sai ensi-iltansa 1980. Hän tehnyt pitkään yhteistyötä Aki Kaurismäen kanssa ja näytellyt useita päärooleja tämän elokuvissa. Ensimmäinen oli elokuvassa Varjoja paratiisissa (1986). Elokuva Mies vailla menneisyyttä (2002) oli menestys. Elokuva ja Outisen roolisuoritus palkittiin mm. Cannesin elokuvajuhlilla. Elokuva oli myös Oscar-ehdokkaana, mikä on suomalaiselle elokuvateollisuudelle suuri saavutus. Viimeksi Outinen ja Kaurismäki ovat tehneet yhteistyötä elokuvassa Toivon tuolla puolen (2017). Outinen on näytellyt myös useissa suomalaisissa tv-sarjoissa, kuten Hurja joukko ja Tahdon asia. Lisäksi hän on osallistunut Salatut elämät -sarjan käsikirjoitustyöhön. Teatterinäyttämöllä hän on esiintynyt sekä suomen- että ruotsinkielisissä tuotannoissa. Outinen on toiminut myös ääninäyttelijänä animaationsarjassa Babar. Outinen on saanut Jussi-patsaan parhaasta naispääosasta kolmesti, elokuvista Tulitikkutehtaan tyttö (1990), Kauas pilvet karkaavat (1996) ja Mies vailla menneisyyttä (2002). Vuonna 2007 Stadin Slangi ry nimitti Outisen sen vuoden Stadin Friiduksi. Vuonna 2015 hän sai Helsingin kaupungin kulttuuripalkinnon. Vuonna 2016 hän kirjoitti, ohjasi ja näytteli monologina muistisairautta käsittelevän näytelmän Niin kauas kuin omat siivet kantaa, jota hän esittää ympäri Suomea.

Sitten mennään musiikin pariin. Aikaisemmin mainitsin säkkijärveläisjuurisen oopperalaulajan Kari Nurmelan. Nyt kerron teille Matti J. Nikusesta. Hän on syntynyt vuonna 1936 Säkkijärven Salajärvellä, vanhemmat olivat Eino ja Hilma Nikunen. Sodan jälkeen Nikusen perhe asui Sippolassa, Matti Nikusen nykyinen asuinpaikka on Riihimäki. Nikunen on toiminut opettajana ja rehtorina, arvonimi director cantus.

Kansakoulussa Sippolassa opettaja kiinnitti huomiota Matti Nikusen musikaalisuuteen. Opettajan kehotuksesta Nikunen aloitti viulunsoiton opiskelun tämän alaisuudessa. Raahessa opettajaseminaarissa Nikunen soitti viulua seminaarin jousiyhtyeessä ja Raahen kaupunginorkesterissa. Seminaarissa Nikunen innostui myös pianon ja urkujen soitosta. Hän hankki opiskelurahoja kesäkantorina Sippolan kirkossa.

Seminaarin jälkeen Matti Nikunen sai opettajanpaikan Riihimäeltä. Lauluääntään kouluttaakseen hän meni Riihimäen musiikkiopistoon, myöhemmin Klemettiopistoon ja Sibelus-Akatemiaan. Siellä Nikusen opettaja sai taivuteltua hänet osallistumaan valtakunnalliseen yksinlaulukilpailuun vuonna 1966. Kilpailu pidettiin Kouvolassa ja Nikunen voitti sen.

Laulukilpailun voitto avasi Matti Nikuselle ovet Euroopan konserttilavoille, mm. Saksan Bayreuthiin ja Weimariin. Konserttimatkoja oli myös Pohjoismaihin, Espanjaan, Unkariin, Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Kotimaassa oli esiintymisiä lukemattomat määrät, samoin tuli äänilevyjen ja tv-nauhoitusten tekoa. Matti Nikunen ei halunnut kulkea maailmalla, vaan valitsi pienemmät piirit: kotimaan ja opettajantyön Riihimäellä. Laulamisen ja soittamisen ohella Matti Nikunen on tehnyt myös itse sävellyksiä ja sanoituksia. Tunnetuin hänen lauluistaan on Sinua siunata tahdon, joka valmistui vuonna 1982 ja joka on käännetty seitsemälle kielelle.

Matti Nikunen toimi opettajana Riihimäen Eteläisessä koulussa 37 vuotta, joista rehtorina 25 vuotta. Huomionosoituksena Nikuselle on koulun juhlasali nimetty Matin-saliksi, vuonna 1981 hänet nimettiin Vuoden riihimäkeläiseksi ja hänelle on myös myönnetty director cantus -arvonimi.

Sitten siirrytään urheiluun. Sodan jälkeen pidetyissä ensimmäisissä kesäolympialaisissa Lontoossa vuonna 1948 nähtiin säkkijärveläinen urheilija. Hän oli Ristsatamasta lähtöisin ollut Paavo Toivari, joka osallistui 3000 metrin estejuoksuun. Hän kuitenkin karsiutui alkuerissä. Edellisenä vuonna hän oli voittanut Suomen mestaruuden 4 x 1500 metrin viestinjuoksussa. Maastajuoksun pitkän matkan joukkuekilpailussa hänelle tuli SM-kultaa vuosina 1948 ja 1949. Vuonna 1949 Toivari saavutti henkilökohtaisen SM-pronssin maastajuoksussa ja 3000 metrin estejuoksussa. Ennen sotia hän edusti seuratasolla Sortavalan Viritystä ja Säkkijärven Rannanpoikia, sotien jälkeen Vehkalahden Veikkoja ja Karhulan Katajaisia. Paavo Toivari kuoli Haminassa vuonna 2010.

Vuonna 1992 Albertvillen talviolympialaisissa oli pientä säkkijärveläisösuutta naishiihdon menestyksessä. Lohjalainen Marjut Lukkarinen (myöh. Rolig) voitti kultaa 5 km hiihdossa ja oli hopealla 15 km hiihdossa. Osa hiihtäjän perintötekijöistä on

tullut äidinäidiltä Helvi Baggelta, joka oli omaa sukua Ylä-Outinen Säkkijärven Ylä-Outilan kylästä.

Pysytään edelleen ladulla. Täällä Kouvolan seudulla asuu säkkijärveläisperäinen mies, joka on kunnostautunut ampumahiihdossa, ja vähän muussakin. Kyseessä on Esa Hämäläinen, joka on syntynyt Valkealassa vuonna 1947. Hän teki työuran puolustusvoimien palveluksessa, on nykyään kapteeni evp. Hänen vanhempansa lähtivät 1944 evakkoon Säkkijärven Karvalasta ja olivat ensin kolme vuotta Lapinjärvellä. Esa Hämäläinen syntyi samana vuonna, kun perhe oli muuttanut Valkealaan.

Varusmiespalvelusaikana esimiehet huomasivat Esa Hämäläisen lahjat hiihtäjänä ja pyysivät jäämään valtion palvelukseen. Hänestä kehittyi monipuolinen urheilumies. Päälajiksi muodostui ampumahiihto. 1970-luvulla Esa Hämäläinen voitti kaksi kertaa suomenmestaruuskultaa henkilökohtaisissa kilpailuissa. Edustustehtäviä ampumahiihdossa kertyi seitsemän. Osoituksena Hämäläisen monipuolisuudesta on myös pyöräilyssä saavutettu SM-joukkuepronssi. Lisäksi hänellä on muutama puolustusvoimien mestaruus ammunnessa ja suunnistuksessa.

Esa Hämäläinen on toiminut myös ampumahiihdon järjestötehtävissä, kuten Kymenlaakson ampumahiihdon piirivalmentajana. Tuoreimpana tietona mainittakoon, että hän on Hiihtoliitossa ampumahiihdon yhdyshenkilö.

Jäätyään eläkkeelle vuonna 1996 Esa Hämäläinen ryhtyi jatkamaan isänsä Erkki Hämäläisen raivaaman maatilán pitoa. Esa Hämäläinen on ollut mukana myös kunnallispolitiikassa, ollen kunnanvaltuutettu jo kolmannessa polvessa. Isoisä Matti Hämäläinen oli Säkkijärvellä kuntakokouksen ja kunnanvaltuuston jäsen ja isä Erkki oli Valkealan kunnanvaltuuston jäsenenä kahteen otteeseen.

Siirrytään ladulta mäkeen. Vuonna 1973 Kouvolassa syntyi Erkki ja Pirjo Nikuselle poika Tommi Nikunen. Erkki Nikusen vanhemmat Eino ja Elna Nikunen olivat Säkkijärven Salajärveltä evakkoon lähdettyään asettuneet Valkealaan. Erkki Nikusen perhe muutti Kouvolasta Lahteen, kun Tommi oli 3-vuotias. Siellä poikaan iski mäkihyppyinnostus 7-vuotiaana. Vuosien mittaan Tommi Nikunen kehittyi lajissa niin, että 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa hän pääsi nuorten MM-valmennusryhmään. Nuorten sarjan parhaaksi merkinnäksi Nikuselle tuli Pohjoismaiden mestaruuskisojen kakkossija. Hänelle kertyi joukkuemäen SM-mitaleja niin nuorten kuin yleisessä sarjassakin. Henkilökohtaisissa kilpailuissa yleisessä sarjassa oli SM-tasolla paras sijoitus isossa mäessä neljäs ja pienessä mäessä kuudes. Nikunen osallistui neljä kertaa mäkihypyn maailmancupin osakilpailuun Lahdessa. Kisapaikka Albertvillen olympialaisiin 1992 oli tähtäimessä, mutta siihen Nikunen ei yltänyt. Hän lopetti hyppyuran vuonna 1993 ja kouluttautui sen jälkeen mäki- ja alppivalmentajaksi.

Tommi Nikunen toimi Suomen yhdistetyn B-maajoukkueen mäkihyppyvalmentajana 1998-2000, yhdistetyn A-maajoukkueen mäkihyppyvalmentajana 2000-2002, Suomen mäkihypyn A-maajoukkueen päävalmentajana 2002-2008. Valmentajakauden saavutuksia olivat mm. yhdistetyn joukkuekilpailun olympiavoitto

Salt Lake Cityssä 2002, joukkuemäen maailmanmestaruus Val di Fiemmen MM-kisoissa 2003 ja Janne Ahosen maailmanmestaruus isossa mäessä Oberstdorfissa 2005. Valmentajapestin päätyttyä Nikunen siirtyi Lahden Hiihtoseuran toiminnanjohtajaksi kesällä 2008. Nykyään hän on Lahden Golfin toimitusjohtaja. Lahden MM-hiihdoissa 2017 hän toimi Ylen asiantuntijana mäkihypyssä ja yhdistetyssä.

Seuraavaksi siirrytään paljon harvinaisempaan kilpailulajiin eli traktorikyntöön. Sitä harjoitti menestyksekkäästi Paavo Tommiska. Hän syntyi vuonna 1928 Säkkijärven Laisniemessä. Isä Vilho osti 1930-luvun lopulla maatilan naapurikylästä Kolholasta ja perhe muutti sinne. Sodan jälkeen Tommiskat olivat ensin pari vuotta Miehikkälän Muurikkalassa, sitten 1946 saivat maatilan Valkealan Pihlajasaaresta. Paavo osallistui traktorikyntökilpailuihin ensimmäisen kerran 1953. Vuonna 1955 hänestä tuli Valkealan mestari. Suomenmestaruuksia hän saavutti vuosina 1976 ja 1977. Kynnön maailmanmestaruuskilpailuihin Paavo Tommiska osallistui neljä kertaa, 1977 Hollannissa, 1978 Länsi-Saksassa, 1980 Uudessa-Seelannissa ja 1985 Tanskassa. MM-kisoissa Hollannissa 1977 Paavolle tuli sänkikynnön kulta ja nurmikynnön hopea, 1978 Länsi-Saksassa kokonaiskilpailun pronssi.

Omien peltosarkojen kyntäminen oli samalla harjoittelua kyntökilpailuja varten. Suolle raivatut peltosarat olivat pitkiä, noin 650 metriä. Edestakainen kyntökierros kesti noin 45 minuuttia.

Paavo Tommiskan isä Vilho oli tietysti ylpeä pojan saavutuksista. Itse hän ei ollut eläissään traktorilla kyntänyt, harvoin edes ajanut. Kerran Paavon kyntömenestyksestä puhuttaessa Vilho piruuttaan kehaisi erälle tutulle osuuspankkimiehelle: ”Miehän sen oon kyntämään opettant”. ”Sie? – paskat!” tuli suora vastaus.

Syyskuussa 2008 paljastettiin Pihlajasaaren maamiesseuran talon pihassa Kyntäjämuistomerkki kunnioittamaan Pihlajasuon raivaajien ja kunnostajien työtä. Muistomerkissä on viisi kivilohkareta, jotka ovat pihlajasaarelaista punaista graniittia. Kolme niistä kuvaa kynnettyjä peltoja, vaikutelma on luotu kiveä käsittelemällä. Yhteen sarkaan auransiipi on juuri uppoamassa ja yksi on kyntämätön. Muistomerkissä oleva auransiipi on Paavo Tommiskan käyttämistä auroista otettu. Paavo Tommiska oli kunniavieraana monumentin paljastusjuhlassa. Viime syksynä hän menehtyi liikennetapaturmassa saamiinsa vammoihin.

Yhteiskunnan korkeammilla portailla valtakunnanpolitiikan tasolla pyöri muutama vuosi sitten säkkijärveläinen nimi Pekka Ravi, kansanedustaja. Hänen juurensa menevät isän puolelta Säkkijärven Santajoelle. Isoisä Eino Ravi lähti aikoinaan Säkkijärveltä maailmalle ja isä Seppo Ravi syntyi muualla. Pekka Ravi on syntynyt vuonna 1949 Helsingissä, nykyinen asuinpaikka Joensuu. Koulutukseltaan hän on luokanopettaja, humanististen tieteiden kandidaatti, toiminut opettajana eri puolilla Pohjois-Karjalaa. Pekka Ravi valittiin Kansallisen Kokoomuksen kansanedustajaksi eduskuntaan vuoden 1999 vaaleissa. Vuoteen 2003 kestäneellä edustajakaudella Ravi toimi hallintovaliokunnan ja perustuslakivaliokunnan jäsenenä. Hän putosi

eduskunnasta vuoden 2003 vaaleissa, mutta nousi sinne uudestaan vuoden 2007 vaaleissa. Huhtikuussa 2007 hänet valittiin Kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtajaksi ja kesäkuussa 2011 eduskunnan 1. varapuhemieheksi. Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa Ravi putosi toistamiseen eduskunnasta.

Kunnallispolitiikan osalta todetaan, että Pekka Ravi oli Joensuun kaupunginvaltuuston jäsenenä 1985-2012 ja puheenjohtajana 2005-2008. Joensuun kaupunginhallituksen puheenjohtajana hän toimi vuodet 1986-1999, ollen Joensuun pitkäaikaisin kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Vuonna 2006 Pekka Raville myönnettiin kaupunkineuvoksen arvonimi. Hän on ollut Kuntaliiton valtuustossa 1990-luvulla ja hallituksessa 2000-luvulla sekä toiminut myös esim. Suomen Museoliiton hallituksen puheenjohtajana.

Lopuksi henkilö, joka harvemmin tiedetään säkkijärveläissyntyiseksi. Valtakunnan korkeissa viroissa on ollut Jorma S. Aalto, joka on syntynyt Säkkijärven Kirkonkylässä vuonna 1935. Hänen isänsä oli kunnankirjuri Aarne Aalto. Jorma S. Aallosta tuli oikeustieteen tohtori vuonna 1966. Hän toimi apulaisoikeuskanslerina 1971-1973, eduskunnan oikeusasiamiehenä 1974 -1986 ja oikeuskanslerina 1986-1998. Hänen edeltäjänsä oikeuskanslerina oli Kai Korte ja hänen jälkeensä virkaan tuli Paavo Nikula. Aallolla on ollut myös virat prosessioikeuden apulaisprofessorina Turun yliopistolla ja Helsingin yliopistolla.

Oikeuskansleriaikoinaan Aalto joutui ottaman kantaa mm. Mikkelin panttivankidraamaan, Arja Alhon ERM-kytkentään ja Natura-kanteluihin. Oikeuskanslerina Aalto päätti, ettei kauppa- ja teollisuusministeri Kauko Juhantalon koplousasia anna aiheita enempiin toimenpiteisiin. Pian kuitenkin Sauli Niinistön johtama eduskunnan perustuslakivaliokunta teki aloitteen syytetoimien käynnistämisestä. Juhantalo joutui syytteeseen ja sai vuonna 1993 valtakunnanoikeudessa vuoden ehdollisen vankeusrangaistuksen. Kuusi kansanedustajaa vaati myös Aallon asettamista syytteeseen valtakunnanoikeudessa hänen tekemänsä Juhantalon syyttämättäjäyttämispäätöksen vuoksi. Perustuslakivaliokunta ei kuitenkaan katsonut tähän olevan aiheita.

Ari Vainio